

Podnebje se čisto zares spreminja, še pred nekaj leti je bil predzadnji mesec v letu povsem zimski, saj so bile tudi nižine v glavnem pobeljene s snegom. Prav lepo, suho in ne preveč mrzlo vreme v novembru še vedno dovoljuje delo na prostem.

Na zelenjavnem vrtu se v tem času ukvarjamo z odstranjevanjem vseh posušenih in odmrlih delov rastlin, zaščiti manj odpornih prezimnih zelenjadnic in zelišč in pobiranju jesenske zelenjave. Nekaj zelenjadnic brez večjih težav prezimi na prostem, kot npr. glavnati, listni in brstični ohrovt, motovilec, zimske sorte solate in česen. Mnogi zimsko zelenjavo zaščitijo s koprenami, postavljajo loke, ki jih pokrijejo s kopreno ali prozorno polivinilasto folijo. Še posebej pri uporabi PVC folij moramo biti pozorni na zračenje v toplih zimskih dneh, saj je sicer v tunelu preveč vlage in zelenjava lahko propade. Zimske vrste kopren so debelejše in gosteje tkane, zato so rastline zaščitene tudi pri nižjih temperaturah.

Vrt na zelenjavnem vrtu lahko pognojimo z organskimi gnojili in jih plitko vdelamo v tla. Zemlje ni priporočljivo globoko obračati! Kot organsko gnojilo lahko uporabimo tudi odpadlo listje, ki ga moramo obvezno odstraniti iz zelenice. Priporočljivo je, da pograbimo suho listje, ki se pri tem drobi in na tak način tudi hitreje razpada. Le listja hrasta, kostanja in oreha ne odlagamo na kompostni kup, saj odvrta deževnike in celo zavira rast rastlin. Listje odlagamo na kompostni kup v tanjših plasteh v debelini 10 cm, ki jih nato prekrijemo s plastjo zemlje. Na tržišču se dobijo različna organska gnojila tudi v obliki peletov, ki jih lahko uporabimo. Organsko gnojilo dodajamo tudi trajnicam in vrtnicam, ki jih tudi še vedno lahko sadimo, vse dokler zemlja ne zmrzuje. Ob sajenju vrtnic pazimo, da je cepljeno mesto vsaj za ped nad nivojem zemlje, zato jih moramo dodatno zaščititi s slamo ali smrečjem. Lahko sadimo še vse spomladi cvetoče čebulnice in gomoljnice; kot npr. tulipane, narcise, žefran... Sadimo tako globoko kot je 3 – kratna debelina čebulice ali gomoljčka.

Po prvi slani izkopljemo gomolje dalij in rizome kan, porežemo nadzemni del na 5 cm višine in jih skladiščimo v šoti ali pesku, najbolje v kakšni vlažni in temni kleti. Spomladi jih bomo tako lahko ponovno uporabili. Večina zelišč prezimi v osrednji Sloveniji na prostem, kot npr. timijan, žajbelj, drobnjak, na zaščiteno mesto prestavimo rožmarin in sivko. V zadnjih zimah je bilo dovolj, da smo omenjeni rastlini prekrili z zastirko iz slame ali listja. Pospravimo tudi večje posodovke kot sta npr. oleander in avkuba.

Proti glivičnim boleznim je priporočljivo poškropiti sadno drevje s kakšnim izmed bakrenih pripravkov (Cuprablau,...), predno v celoti odvrže liste in nato še potem, ko je drevje golo. Dobro je, da iz sadovnjaka natančno pograbimo listje in preostale plodove (mumije), saj so lahko potencialni vir okužb v novi rastni sezoni. Prav tako lahko še novembra sadimo ali presajamo sadike sadnih dreves, vse dokler tla ne zmrzujejo.

Nekateri na balkonih ohranijo balkonska korita, ki jim pred tem porežejo nadzemni del rastline in v zemljo napikajo vejice smreke, jelke ali bora ter tako uredijo novoletno dekoracijo hiše. Drugi spet brez cvetočega balkona ne morejo in uredijo korita z jesenskimi cvetlicami, med katerimi so priljubljene rese, mačehe, ciklame. Za popestritev ne smejo manjkati niti rastline, ki so okrasne v listju kot so ognjeni dež, bršljan, nizki borovci in še kaj bi se lahko našlo.

Mrzli dnevi so kot nalašč, da pregledamo orodje, opravimo popravila, temeljito očistimo in nabrusimo kosilnice, pregledamo zalogo semen. Preden nastopi zmrzal je potrebno pospraviti tudi namakalne sisteme. Tako nas nova vegetacijska sezona ne bo našla nepripravljene! Brez slabe vesti preberemo kakšno strokovno revijo ali knjigo ali se udeležimo strokovnega predavanja. Tudi na spletni strani šole boste našli kakšno idejo za vas!

Romana Špes, mag. kmetijstva

Šola za hortikulturo in vizualne umetnosti Celje